

Ibuprofén

Nesteroidné antiflogistikum dostupné vo veľkom počte rôznych liekových foriem ako sú suspenzie, čapíky, žuvacie kapsuly, sirupy. Ibuprofén má široký terapeutický index. Nezaznamenali sme žiadnu závažnú intoxikáciu po požití samotného ibuprofenu u detí. Jediný prípad počas 5-ročného sledovaného obdobia, kde pacientka opakovane vracala a bola nevyhnutná hospitalizácia nastal po úmyselnom požití 36 tabliet 400 mg ibuprofenu (po prepočte požitie 295 mg/kg). Pacientka bola prepustená 3. deň hospitalizácie do ambulantnej starostlivosti.

Paracetamol

Analgetikum, antipyretikum dostupné v rôznych liekových formách podobne ako ibuprofén. Paracetamol býva aj súčasťou liekov v kombinácii s inými liečivami ako napríklad kofeín, fenylefrín, kodeín. Lieky s paracetamolom majú množstvo rôznych názvov, čo môže spôsobiť opakované podanie bez vedomosti, že dva lieky s rôznym názvom obsahujú to isté liečivo. Intoxikácie paracetamolom u detí sú najčastejšie spôsobené úmyselným konaním alebo samoliečbou. Intoxikácia paracetamolom môže nastať po akútnom jednorazovom podaní ako aj pri chronickom užívaní. Medzi najčastejšie zaznamenané príznaky intoxikácie patrili gastrointestinálne ťažkosti (GIT) ako bolesti brucha, nauzea, vracanie. Intoxikáciu paracetamolom netreba podceňovať. Pri neliečenej intoxikácii paracetamolom hrozí riziko zlyhania pečene. Pri intoxikácii paracetamolom je možné laboratórne stanovenie koncentrácie paracetamolu. Toto laboratórne stanovenie je najlepšie zrealizovať 4 hodiny od požitia paracetamolu. Acetylcysteín ako antidotum pri intoxikáciách paracetamolom predstavuje dostupnú, účinnú a bezpečnú liečbu s minimálnymi možnými nežiaducimi reakciami, ktorá je účinná aj pri podaní 24 hodín a viac od požitia paracetamolu v toxickej dávke.

Alprazolam

Liečivo zo skupiny benzodiazepínov, ktoré bolo konzultované najčastejšie pre úmyselné požitie u detí. Symptómy spôsobené požitím alprazolamu zahŕňali útlm centrálnej nervovej sústavy (CNS), somnolenciu, ataxiu, dysartriú. Pri závažných intoxikáciách sú opisované kóma, hypotenzia, bradykardia a respiračná depresia, ktoré však nastanú zriedka, ak je požitý iba samotný alprazolam. Časté je požitie spolu s alkoholom, ktorý môže potencovať tlmivé účinky na CNS. Pri závažných intoxikáciách, kde je výrazná porucha CNS alebo prítomná závažná respiračná depresia, je dostupné antidotum flumazenil (3). Treba poznamenať, že flumazenil sa nemá podávať paušálne pri každej intoxikácii benzodiazepínmi, pokiaľ nejde o vážny stav.

Vitamín D

Bol z vitamínov najčastejšie konzultovaný pri náhodnom požití väčšieho množstva jednorazovo. Je súčasťou liekov, ako aj veľkého množstva výživových doplnkov. Je nutné poznamenať, že intoxikácie vitamínom D po jednorazovom akútnom predávkovaní sa netreba obávať (4). Napriek pomerne závažným príznakom pri predávkovaní vitamínom D uvádzanými v súhrne charakteristických vlastností liekov s vitamínom D sa predávkovanie vyskytuje prakticky len pri chronickom predávkovaní. Chronické predávkovanie vitamínom D môže sekundárne

viest k hyperkalcémii, ktorá môže pretrvávať niekoľko týždňov. Medzi možné príznaky patria GIT ťažkosti, bolesti hlavy, polyúria, elektrolytová dysbalancia, poškodenie obličiek (5).

Levotyroxín

Široko používaný hormón v terapii štítnej žľazy. Toxicita je pomerne nízka. Zaujímavosťou je, že symptómy intoxikácie sa môžu objaviť s oneskorením 2 – 5 dní po požití. Symptómy v podobe horúčky, tachykardia a GIT ťažkostí (5) sú zväčša len mierne a boli zaznamenané aj v sledovanom súbore. U detí býva prvým príznakom intoxikácie práve horúčka.

Risperidón

Intoxikácie risperidónom sa v prevažnej miere vyskytovali u starších detí. Zo symptómov, ktoré boli zaznamenané počas 5-ročného obdobia sa objavili najčastejšie porucha vedomia, tachykardia, hypotenzia a extrapyramídové príznaky.

Manganistan draselný

Často je pomenovaný aj ako hypermangán. Používa sa ako odstraňovač škvrín, na čistenie vody, ako lokálne antiseptikum, ako adstringens a dezodorant. Tiež ako fungicíd, insekticíd, akaricíd, algicíd, pôsobí baktericídne a germicídne. Kryštály a koncentrované roztoky majú leptavé účinky. Ako antiseptikum sa používa vo forme svetloružového roztoku. Pri kontakte hypermangánu so sliznicou vzniká hydroxid draselný, ktorý je pravdepodobne zodpovedný za jeho leptavé účinky (6). Pri požití sa nevyvoláva vracanie, nepodáva sa aktívne uhlie. Možno je podať malé množstvo vody. Nutné je ihneď odoslať dieťa do zdravotníckeho zariadenia.

Tripolidín + pseudoefedrín

Je veľmi často používaná kombinácia liečiv H1 antihistaminika tripolidínu a sympatomimetika pseudoefedrínu, hlavne v pediatrii. Používa sa na uľahčenie od symptómov spôsobených nádchou, chrípkou alebo alergiou. Liečivo pseudoefedrín ako zložka lieku má pomerne nízky terapeutický index. Už 4 – 5násobné prekročenie terapeutickú dávku je považované za toxickú dávku. Najčastejšie zaznamenané symptómy boli somnolencia a bolesti brucha. V literatúre sa uvádza aj tachykardia, hypertenzia, paradoxná excitácia u detí až halucinácie (7).

Terapeutické pochybenia

Tretou najčastejšou príčinou intoxikácií po náhodných a úmyselných intoxikáciách boli terapeutické pochybenia zo strany laikov. Rodičia si často pomýlia dávkovanie lieku (zamenia napríklad objem v ml za počet kvapiek), dochádza k zámene lieku za druhý liek s podobným názvom, prípadne je podané liečivo viackrát za sebou s iným názvom lieku, ale s rovnakým liečivom. Medzi najčastejšie liečivá, ktoré boli konzultované v dôsledku terapeutických pochybení, patrili už spomenutý ibuprofén, dimetindén, vitamín D, paracetamol a tripolidín + pseudoefedrín. Zaujímavosťou bol salbutamol, ktorý bol konzultovaný 19x, z toho až 74 % sa týkalo detí do 4 rokov. Medzi najčastejšie sa vyskytujúce symptómy patrili tachykardia,